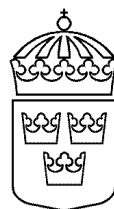

Riksdagens protokoll

2001/02:89

Onsdagen den 3 april

Kl. 12.00 – 12.59

Protokoll
2001/02:89

1 § Ny riksdagsledamot, m.m.

Upplästes och lades till handlingarna följande från Valprovsningsnämnden inkomna

Berättelse om granskning av bevis för riksdagsledamot och ersättare för riksdagsledamöter

Till Valprovsningsnämnden har från Valmyndigheten inkommit bevis om att Marie-Louise Rönnmark (s), Umeå, utsetts till ny ledamot av riksdagen fr.o.m. den 2 april 2002 sedan Rinaldo Karlsson avlidit.

Valprovsningsnämnden har denna dag granskat beviset för den nya ledamoten och protokollet angående ersättare och därvid funnit att de blivit utfärdade i enlighet med 19 kap. 11 § vallagen.

Stockholm den 2 april 2002

Staffan Magnusson/

Kerstin Siverby

2 § Meddelande om parentation

Talmannen meddelade att *torsdagen den 4 april kl. 9.00* skulle parentation äga rum med anledning av Rinaldo Karlssons bortgång.

3 § Information från regeringen om konferensen för utvecklingsfinansiering i Monterrey

*Information från
regeringen*

Anf. 1 Statsrådet JAN O KARLSSON (s):

Fru talman! Jag vill tacka för möjligheten att komma hit till kammaren och berätta om resultatet från den internationella konferensen om finansiering för utveckling som ägde rum i Monterrey i Mexico för knappt två veckor sedan.

Den svenska delegationen for dit med ett färdigt slutdokument. En del kritiker har menat att detta dokument var svagt och att det egentligen inte var nödvändigt att genomföra konferensen eftersom dess resultat redan förelåg. Jag vill mena, och jag ska försöka visa det i min beskrivning, att detta tvärtom gjorde det möjligt att nå ganska omfattande resul-

tat vid konferensen. Vad beträffar dokumentets svaghet så blir det svagt först om världssamfundet misslyckas med att genomföra dess intentioner.

Monterreydokumentet lär oss någonting väsentligt om grunden för hur utveckling ska finansieras. Det reducerar inte utvecklingsfinansieringen till bara en fråga om bistånd och skuldavskrivning. Det visar att utveckling kräver ekonomisk tillväxt och att den kräver gynnsamma förhållanden för företagande, investeringar och handel. Den kräver en sund ekonomisk politik och statsfinanser i balans med rimlig utlandsskuld. Den kräver en fördelningspolitik och systematiska satsningar på vård, skola och omsorg. Utvecklingen kräver demokrati och den kräver fred.

Huvudansvaret för en sådan här utveckling vilar på människorna själva. Kraften finns hos människorna i varje land. Viljan att satsa på framtiden och att spara eller investera för att skapa ett bättre liv för sig själv och sin familj är det som driver utvecklingen framåt. Det är detta som mobiliserar resurser.

Detta känner vi alla igen. Det sägs här hemma varje dag, inte minst ett valår som i år. Den debatten förde vi också i Monterrey med biståndsministrar, finansministrar och stats- och regeringschefer från hela världen. I själva verket var det såtillvida ett historiskt evenemang att det var första gången som Förenta nationernas organ hade en konferens tillsammans med Världsbanken, Valutafonden och Världshandelsorganisationen. Dessutom var det första gången som näringslivet och de fackliga organisationerna var företrädare och som de frivilliga folkrörelserna också hade representanter närvarande vid själva konferensen.

Detta innebar ett slags kraftsamling inför en motsägelsefull utveckling. Å ena sidan har vi under de senaste åren sett en välståndsutveckling i världen utan motstycke tidigare i historien tack vare teknik och vetenskap, ökad handel och förbättrade politiska förutsättningar i form av slutet på det kalla kriget, å andra sidan var det under samma 90-tal som den rika världen övergav de fattiga genom att hela tiden minska biståndet till den lägsta procentuella nivån sedan 1960-talet.

Detta har lett till omfattande protester som har riktats emot vad man har kallat för globaliseringen. Samtidigt är den ökade internationaliseringen av ekonomin och de allmänna förhållanden det som åtminstone delvis förklarar denna välståndsutveckling. Snarare handlar det om avsaknad av globalisering eller att vissa delar av mänskligheten har varit utestängda från denna välståndsutveckling.

På den här punkten utgjorde konferensen i Monterrey inget genombrott, men man får säga att den är en vändpunkt. Utgångsläget var inte det bästa. Som jag antydde inledningsvis är biståndsprocenten – den officiella resursöverföringen från stater till stater – inte hela sanningen om utvecklingen, utan bara en del av den. Men som vi alla vet spelar biståndet en oerhört viktig roll för att bana väg för det resursflöde som kan leda till att målet om en avskaffad fattigdom för mänskligheten någon gång kan uppnås.

I detta avseende var utgångsläget inför konferensen ingalunda det bästa. Japan, världens största biståndsgivare, befinner sig i ett tillstånd av ekonomisk stagnation. Varje signal från det landets sida om kraftiga ökningar av biståndet kunde betraktas som utesluten. Förenta staternas nya administration hade ådagalagt minst sagt mycket stor tveksamhet till

att över huvud taget bedriva sitt utvecklingsarbete i form av ett statligt bistånd. Även inom EU hade vi erfarenheten att det var svårt att uppnå samstämmighet inför Monterreykonferensen om en förbättring av biståndet.

Den oro som man kunde hysa inför Monterreykonferensen även sedan konsensusdokumentet förelåg gällde därför biståndet som en viktig mätare på världssamfundets vilja och förmåga att uppnå millenniemålen och om det provet skulle bestås.

Sverige drev, tillsammans med likasinnade länder inom EU som redan hade uppnått målet, mycket intensivt långt före Monterreykonferensen frågan om att EU skulle fatta ett samlat beslut och ställa upp dels ett etappmål på vägen emot 2015, dels en slutstation för att uppnå de 0,7 procenten.

Till sist, efter mycket omfattande diskussioner, kröntes detta med framgång, och Europeiska unionens representanter kom alltså till Monterrey med löfte om en uppgradering av biståndet som motsvarar, i nivå från 2006, 7 miljarder dollar om året. Det betyder att fram till dess skulle ett ökat bistånd av 20 miljarder ställas till förfogande. Under tiden hade dessutom ytterligare två länder antagit tidsplaner för att uppnå 0,7-procentsmålet.

Den amerikanske presidenten hade i första omgången förklarat sig vilja satsa ett engångsbelopp på 5 miljarder dollar. Efter det att beslutet i Barcelona offentligtgjorts reviderades det amerikanska förslaget till en höjning av nivån med 5 miljarder dollar från 2006. Det var med det utgångsläget Monterreykonferensen kunde äga rum.

Generalsekreteraren angav att det offentliga biståndet behöver öka med 50 miljarder dollar. Det ligger till grund för att jag inte vill karaktärisera konferensen som ett genombrott utan som en vändpunkt. Nu bryts tendensen till minskat bistånd och övergår i sin motsats, att den rika världens resursöverföringar kommer att öka.

Detta är ett erkännande av den oacceptabla värld som är verklighet för över 1 miljard människor och av att vi lever i en gemensam värld. Isolering är inte ett alternativ för att skapa en trygg tillvaro ens för de egna medborgarna. Det är ett erkännande av att en orättvis värld förblir en osäker värld.

Sverige har tillsammans med en rad likasinnade länder, kanske i första hand Holland, drivit en mycket intensiv kampanj inom unionen. Vi kan vara glada över att den lyckades till hälften, dvs. att unionen antog ett intermediärt mål om att 2006 uppnå motsvarande 0,39 % av BNP. Däremot misslyckades vi med att få EU att ställa upp en slutstation för när vi ska uppnå målet 0,7 % gemensamt. Om millenniemålen ska uppnås måste det ske i god tid före 2015.

Jag skulle vilja ta kammarens uppmärksamhet i anspråk för att nämna ytterligare en viktig omständighet från Monterreykonferensen där Sverige spelade en betydelsefull roll. Detta kommer att spela en viktig roll i förberedelserna för fortsättningen, dvs. det som ska äga rum i Johannesburg.

I den stora utredningen om utvecklingspolitiken i allmänhet, Globkom, analyserar man förekomsten av s.k. globala nyttigheter. Det är de nyttigheter som vi i vårt eget land i hög grad förknippar med det goda

samhället: hälsa, miljö, vatten, luft och ett ordnat samhälle. Vi räknar med att det finns ett starkt samhälle som värnar de nyttigheterna.

I globaliseringens tidevarv har dessa nyttigheter blivit just globala. Men det finns ingen ansvarstagare, ingen som värnar dem och ingen som investerar i dem. Det är ett av de viktigaste resultaten av Globkom: Någon måste ta ansvar på det globala planet.

Vi hade hoppats att det skulle vara ett viktigt inslag i Monterreydokumentet. Som vi anförde före konferensen såg vi det som ett misslyckande att det inte skedde.

Vi tog ett initiativ. Sverige anordnade tillsammans med Frankrike ett sidoarrangemang om globala nyttigheter. Det blev utomordentligt välbesökt. Jag tror att det var det sidoevenemang i Monterrey som hade det största antalet besökare. Där fördes en diskussion om en rad olika globala nyttigheter. Från svensk sida valde vi, av naturliga skäl, vattnet. Det är en oerhört knapp resurs som är en mycket viktigt global nyttinghet. Sverige vill utveckla en särskild profil på det området genom tillkomsten av det globala vattenorganet i Stockholm.

Vi tog detta initiativ tillsammans med Frankrike. Det ledde till att hela EU ställde sig bakom initiativet att skapa en ny internationell kommission, helt i linje med Globkoms förslag. Världlandets president nämnde det särskilt i sitt slutanförande som ett resultat av Monterreykonferensen.

Vi står nu inför att tillsammans med Frankrike ta initiativ till att upprätta denna internationella kommission för att konkretisera det fortsatta arbetet med sikte på målet att halvera fattigdomen till år 2015. Det gäller att definiera vad som avses med globala nyttigheter och föreslå hur dessa nyttigheter ska värnas och utvecklas och komma de fattiga till del. Det handlar också om hur arbetet ska finansieras. Det får ses som en honnör till den stora utredning som gjorts i Sverige – den första i sitt slag i den värld som bedriver utvecklingsbistånd som har tagit detta mer samlade grepp om biståndet.

Den sista synpunkt jag vill föra fram i rapporten från Monterreykonferensen är att man slås av den oerhörda ojämlikheten mellan rika och fattiga länder, framför allt när det gäller ställningen vid förhandlingsbordet – den rena maktfördelningen. Om vi menar allvar med talet om global rättvisa och solidaritet måste det också avspeglas i maktstrukturerna. Utvecklingsländernas inflytande måste stärkas. Vi måste vara beredda att dela med oss av makten.

Det finns i dag en stor enighet om handelns betydelse för de fattiga ländernas utveckling. Det kom också till uttryck i plenardiskussionerna.

I Monterrey beslöts att bilda en mellanstatlig organisation för att stärka utvecklingsländernas inflytande i Världshandelsorganisationen. Denna nya organisation kommer att spela en viktig roll för utvecklingsländernas möjlighet att påverka och utnyttja handelsregler till sin fördel.

Låt mig också nämna att Sverige under konferensens gång ingick en överenskommelse med Världsbanken om en insats med 20 miljoner kronor för officiell finansiell förvaltning i Afrika, en annan insats som också ska stärka de fattiga ländernas ställning när det gäller maktfördelningen mellan rika och fattiga.

Nu går arbetet vidare mot världstoppmötet om hållbar utveckling i Johannesburg. Vi tar med oss resultaten från Monterrey. Finansierings-

frågorna har varit överskuggande i nord-syd-förhandlingar under alla de stora världskonferenserna på 90-talet. Nu står vi inför att skapa de konkreta resultaten. Löftena om ökat bistånd ska bana väg för en sakdiskussion om de avgörande framtidsfrågorna i Johannesburg.

Prot. 2001/02:89

3 april

*Information från
regeringen*

Anf. 2 CARINA HÄGG (s):

Fru talman! Jag delar biståndsministerns uppfattning att Monterrey var en framgång. Kanske kunde man ta nya initiativ och visa på nya vägar just därför att man nådde fram till slutdokumentet. Man gjorde en del intressanta iakttagelser.

Det är också viktigt att säga att Monterrey inte blev ett forum för våldsamma demonstrationer som man har sett under andra toppmöten. Det här var fredligt. Man kunde se frivilligorganisationer dansa långdans med Världsbanken. På lång sikt är den typen av manifestationer viktigare än gatsten och krossade skyltfönster.

Man skulle kunna lyfta fram många sakfrågor. Det var i Mexiko som FN höll sin första kvinnokonferens 1975. Därför vill jag gärna lyfta fram jämställdhetsperspektivet. Världsbanken genomförde 1999 en omfattande studie av fattigdomen i världen. Då var diskrimineringen av kvinnor en av de mest nedslående iakttagelserna.

Runtom i världen pågår ett omfattande förtryck av kvinnor. Inget samhälle behandlar kvinnor och män likadant. Det skiljer naturligtvis mycket i fråga om vilken grad av förtryck mot kvinnor som förekommer. Det innebär inte bara övergrepp mot kvinnors mänskliga rättigheter utan är också ett allvarligt hinder mot den ekonomiska utvecklingen, inte bara för enskilda kvinnor utan för hela samhället.

Kvinnors möjlighet till makt, ägande och egna inkomster är viktiga för att utrota fattigdomen. Därför måste kvinnorna få en rättvis tilldelning av de ökande resurser som kommer de fattigaste länderna till del, såväl i form av bistånd som investeringar och handel. Sammantaget måste kvinnoperspektivet belysas mycket tydligt och arbetas med i fortsättningen.

Det saknade jag. Det var inte tydligt inskrivet i Monterrey. Det hade funnits utrymme för att dokumentera det mer väl. När man blickade ut över församlingen i Monterrey och såg den totala mansdominansen, med några enstaka kvinnliga undantag, kändes det lite oroväckande och ännu viktigare att man belyste det i det fortsatta arbetet.

På vilket sätt tänker biståndsministern se till att kvinnornas makt och ägande och behov av bättre ekonomisk utveckling kommer till uttryck i det fortsatta svenska arbetet?

Anf. 3 Statsrådet JAN O KARLSSON (s):

Fru talman! Jämställdhetsperspektivet på utveckling kom framför allt fram i den första delen av konferensen. Den var uppdelad i tre delar. Först var det en rad olika organisationer som kom till tals. Det var flera olika rundabordskonferenser. Sedan var det ett ministermöte och därefter ett möte på regerings- och statschefsnivå. Det var de tre delarna.

I den första delen kom det som Carina Hägg nu tar upp till sitt mest tydliga uttryck. Bl.a. gjorde vår svenske chef för IFAD, Lennart Båge, en analys av landsbygdsutvecklingen. Han konstaterar där att tre fjärdedelar av jordens fattigaste lever på landsbygden. Det gäller framför allt de kvinnliga jordbrukarna, som så gott som utan undantag brukar jorden

utan att äga den. De äger ingenting annat än möjligen det de går och står i och kanske sina redskap.

Det är antagligen de fattigaste människorna på jorden. Om millenniemålen om halvering av fattigdom ska nås måste det ta sig uttryck i framför allt landsbygdsutveckling. All ekonomisk tillväxt hittills med något litet undantag har börjat i jordbruket. I början av konferensen kom det bättre fram än i de stora slutanförandena. Det har kommit till ganska bristfälligt uttryck i slutdokumentet.

Det var flera av organisationerna som tog upp könsrolls- eller könsfördelningsaspekterna på framför allt fattigdomen. Det är en av de konkreta frågor som anmäler sig i frågan om hållbar utveckling vid Johannesburgskonferensen. Många av de synpunkterna kommer att komma fram dels i förberedelserna för konferensen i Johannesburg, dels i själva Johannesburg.

Vi kommer från svensk sida att uppmärksamma dem framför allt i samband med att vi tar upp landsbygdsutvecklingen. En av de många bilaterala mötena var med det amerikanska biståndsorganet US Aid. Vi enades där om att vi gemensamt ska arbeta för att ta upp den delen av utvecklingen i Johannesburg.

Anf. 4 CARINA HÄGG (s):

Fru talman! Jag tackar så väldigt mycket för biståndsministerns svar och den insikt som svaret tyder på när det gäller just dessa viktiga frågor. Ska man halvera fattigdomen måste man ha en annan inriktning på kvinnofrågorna.

Jag tror att det sedan det förra mötet i Mexiko 1975 finns en ökad medvetenhet på det globala planet. Men i många av de allra fattigaste länderna som är i störst behov av åtgärder fattas det kanske väldigt mycket både av kompetens och också av medvetenhet om att man måste ha den inriktningen.

Fortfarande missgynnas kvinnor av traditionella lagar och regler vad gäller ägande, arvsrätt, rätt till giftermål, myndigheternas behandling osv. Man måste vara ganska precis i det fortsatta arbetet och konkret, visa med siffror och ha en mycket medveten inriktning.

Jag kan ibland känna att vi där inte ens från svensk sida lyckas fullt ut att i det yttersta ledet, i verkställigheten, få de perspektiven involverade. Det är lättare för mansledda organisationer i de fattigaste länderna att synliggöra sina krav än kvinnoledda organisationer. Man måste vara oerhört tydlig.

Anf. 5 Statsrådet JAN O KARLSSON (s):

Fru talman! I de slutanföranden som hölls ingick bl.a. ett med en representant från frivilligorganisationerna som väldigt tydligt gav till känna sitt missnöje på den här punkten. Man ansåg att konferensen för lite hade uppmärksammat dessa frågor.

Från svensk sida har vi en lite annan utgångspunkt. Vi kommer att arbeta med kvinnofrågorna som en explicit del i vår utvecklingsstrategi. Den första prövostenen för detta är vårt bistånd till Afghanistan. Det är nästan ett slags brännpunkt för den analysen.

Vi anordnar en rad arrangemang bl.a. i samarbete mellan kvinnoorganisationer i vårt land och i Afghanistan. Vi har också villkorsfäst vårt

bistånd. Mer än hälften ska gå till kvinnorna i det land som kanske både symboliskt och sakligt är det som framstår som det mest kvinnoförtryckande i hela världen.

Det är mycket möjligt att vi också kan tillgodogöra oss det slags erfarenhet som vi får därifrån i vårt multilaterala arbete inför Johannesburg. Men jag delar Carina Häggs uppfattning att dessa förhållanden måste uppmärksammas mycket bättre i vårt fortsatta arbete med bistånd. Det kommer också att återspeglas i den biståndsproposition som sedermera kommer att läggas fram för riksdagen.

Anf. 6 KARL-GÖRAN BIÖRSMARK (fp):

Fru talman! Under hela 1990-talet avlöstes den ena FN-konferensen av den andra på områden där vi globalt har stora tillkortakommanden. Det var det sociala toppmötet i Köpenhamn, befolkningskonferensen i Kairo, kvinnokonferensen i Beijing, utbildningskonferensen i Jomtien, miljökonferensen i Rio osv. Då uppkom problemet: Så ska vi ha 't, men var ska vi ta 't? Hur ska detta betalas? Därför var det bra att Monterreykonferensen kom till stånd.

Det blev inte så mycket vid det här tillfället. Jag och många andra hade naturligtvis hoppats på mycket djärvare och bättre åtaganden från det internationella samfundet och från länderna som deltog. Nu kan man inte ge bistånd och pengar och tro att man kan lösa utvecklingen på den vägen. Precis som biståndsministern sade är det frihandel, demokrati och lag och ordning som ska till.

Problemet är också att många länder fortfarande använder bistånd som någon sorts budgetregulator. Biståndsministern nämnde här som exempel Japan. Får man lite bekymmer i de rika länderna är det biståndet man hoppar på ganska snabbt. Även Sverige har gjort det. Det är inget bra exempel.

Det viktiga nu är de åtaganden man har gått in i. Detta är på något vis *bottom line*. Det skulle egentligen vara mer. Hur kommer man nu att följa upp detta och se till att länderna åtminstone lever upp till dessa små åtaganden?

Anf. 7 Statsrådet JAN O KARLSSON (s):

Fru talman! Till att börja med delar jag Biörsmarks uppfattning eller antydning om att det var en kolossal massa konferenser som egentligen inte födde så förfärligt mycket resultat. Men de födde åtminstone den kraftsamlingen som det var att uppmärksamma finansieringsfrågorna. Man kan därtill lägga att de ledde fram till formuleringarna av millenniemålen. Vi fick ändå en fokusering på hur det samlade bistånds- och utvecklingsarbetet ska föras.

Att jag kanske ville ge Monterreykonferensen en lite mer positiv tolkning beror nog på att jag blev överraskad över USA:s omsvängning. USA:s finansminister Paul O'Neill har i tal efter tal i stort sett fördömt biståndet i den mening vi bedriver det. Ända fram till strax före konferensen hade vi inga skäl att hoppas att USA skulle göra några utfästelser om direkta biståndsinsatser.

Där skedde alldeles uppenbart en omsvängning. Det var möjligen under intryck av att EU kunde samla sig till ett beslut. Låt vara att också jag delar uppfattningen att det är otillräckligt och att Sverige, Holland och

andra likasinnade drev en helt annan linje. Vi har fört tidtabellsförhandlingarna under ett helt år i finansministerkretsen. Den amerikanska omsvängningen är anmärkningsvärd och positiv.

Nu gäller det att följa upp det. Det är framför allt i FN-organen och i DAC som vi nu hela tiden måste hålla tummen på ögat dels när det gäller att dessa utfästelser ska hållas, dels att kvaliteten på biståndet ska värnas. Det är inte bara fråga om procenttal. Det är också fråga om att avbinda biståndet och att ge det en bättre kvalitet. Det gäller dessutom att komma bort från de sakernas tillstånd när biståndet blir en regulator för den nationella ekonomiska politiken.

Anf. 8 KARL-GÖRAN BIÖRSMARK (fp):

Fru talman! Vi är ganska överens här. Vi i Sverige ligger väl till internationellt sett. Det är inte tu tal om det. Men det gäller också att vi driver på fortsättningsvis och inte tappar tempo. Om vi inte tar tag i detta ordentligt kommer kommande generationer att undra vad vi egentligen höll på med. När det gäller ekonomisk överföring är det egentligen både för lite och för långsamt. Det tror jag kan bli ett betyg över den generation vi tillhör i de här frågorna.

USA har en väldigt viktig roll i de här sammanhangen. Min uppfattning är att när det gynnar deras egna syften kan USA vända på klacken och göra någonting annat. Den 11 september visade det. Då betalade man helt plötsligt in en massa pengar till FN. Det hade man dragit på under årtal tidigare. Helt plötsligt passade det deras intressen.

I fortsättningen gäller det, precis som biståndsministern säger, att hålla tummen i ögat på dem så att åtminstone de här små stegen säkras.

Anf. 9 Statsrådet JAN O KARLSSON (s):

Fru talman! Till att börja med delar jag helt herr Biörsmarks påpekande om hur vi kommer att bedömas av våra efterkommande om vi inte nu fortsätter det som vi började med i Monterrey. Det är trots allt ett ganska kort steg. Det är vi överens om.

Låt mig lägga till en sak. Man kan vara lite förvånad över den väldiga uppmärksamhet som de amerikanska utfästelserna har fått. Europeiska unionen gav vid samma tillfälle utfästelser om betydligt större bistånd. Vi är ju världens största biståndsgivare. Men här misslyckades vi som vanligt med att göra klart för mänskligheten att det belopp som Europeiska unionen har ställt i utsikt genom sitt beslut är av en helt annan storleksordning än det amerikanska. Det är ändå den amerikanska demonstrationen som får den stora uppmärksamheten.

Här ingår naturligtvis också uppföljningen. FN:s generalsekreterare ska varje år rapportera tillbaka om resultaten av Monterrey. FN:s olika organ har ett uppföljningsansvar. Vi har som land, tillsammans med Frankrike, ett uppföljningsansvar när det gäller de globala nyttigheterna. Till sist ska vi alltså följa upp detta i DAC. För att återgå till den synpunkt som Carina Hägg förde fram tidigare kan jag tillägga att där kan vi också föra fram fördelningsfrågorna när det gäller biståndet till de fattiga kvinnorna i världen. Vi kan lägga särskild vikt vid detta i vår uppföljning.

Anf. 10 MARIANNE ANDERSSON (c):

Fru talman! Jag tackar för den här informationen. Jag hoppas verkligen att orden från Monterrey också leder till handling. Det är mycket av det som biståndsministern räknar upp som är bra och en förutsättning för utveckling.

Jag vill ta ett exempel på hur det kan bli. Jag har just kommit hem från en resa till Kongo-Brazzaville. Där har presidenten tagit makten genom krig. Det har varit tre förödande krig under 90-talet. Han har genomfört en folkomröstning om en konstitution där han tillskansar sig oerhört stor makt. Man har genomfört en presidentvalskampanj som var genomkorrumperad. Det är vi ganska säkra på efter att ha varit där. Presidenten är en av världens rikaste män, säger ryktet. Han gör knappt något för de fattiga. Nästan all mat importeras, till största delen från Frankrike. Allt detta har skett med Frankrikes goda minne och medverkan på grund av deras intressen i oljefyndigheterna utanför kusten. Detta är alltså ett exempel på när den rika världens girighet orsakar oerhört stort lidande för befolkningen i ett land.

Nu samarbetar ju Sverige med Frankrike om detta med globala nytigheter som naturligtvis är mycket bra. Men jag undrar om det kom upp någonting om sambandet mellan investeringar – det är ju inte så mycket investeringar för landet som sker – och hur i-länder med sin exploatering orsakar så mycket. Jag tycker att här måste vi få Frankrike att ändra inställning och beteende. Jag skulle vilja ha en kommentar till det.

Anf. 11 Statsrådet JAN O KARLSSON (s):

Fru talman! Vi hade över huvud taget ganska många mycket spännande diskussioner kring sambandet mellan det offentliga biståndet och den egentliga utvecklingen, om jag får använda det uttrycket. Det resursflöde som kommer att avgöra om millenniemålen kan uppnås kan inte åstadkommas genom det offentliga biståndet, utan det sker genom direktinvesteringar, handel och annan ekonomisk utveckling på ett betydligt bredare plan. Där ska det offentliga biståndet i första hand bana väg för och utgöra den riktiga miljön. Här hade vi också en mycket värdefull medverkan av representanter för näringslivet. Där spelade också en svensk, Lars Anell som tidigare varit verksam i Utrikesdepartementet och i Volvos ledning, en viktig roll i detta. Där diskuterade man just hur näringslivet ska kunna medverka i den här utvecklingen och hur länderna ska arbeta för att möjliggöra den.

Här kommer man också in på frågan om de inrikespolitiska förhållandena i Afrika och det initiativ om afrikansk utveckling, det s.k. NEPAD, som nu har tagits av ett antal ledande politiker. Där tar de afrikanska länderna själva i större utsträckning ansvar för att åstadkomma sådana förhållanden att en verklig utveckling äger rum.

Tyvärr måste vi samtidigt konstatera att det har ägt rum händelser i Afrika där det här samarbetet testas och där man inte har visat den kraften, nämligen i första hand i Zimbabwe och inte Kongo-Brazzaville. Här finns det anledning att känna oro. Det koloniala arvet från vissa av de tidigare kolonialstaterna som fortfarande avspeglar sig i förhållandena måste också förändras för att en verklig utveckling ska kunna komma till stånd.

Prot. 2001/02:89

3 april

*Information från
regeringen*

Jag hade ett väldigt intressant tankeutbyte med en kollega i Rwandas regering. Jag var i några länder i Afrika för att skaffa mig rätt utgångsläge innan jag åkte till Monterrey. Vi talade om att det viktiga syftet med NEPAD i första hand inte är att få investeringar utifrån utan att det egna landets medborgare ska investera i det egna landet och inte på Bahamas, som finansministern i Rwanda uttryckte saken.

Det här visar ju också att det är en oerhört lång väg att vandra innan de förhållanden skapas som kan leda till en verklig utveckling, såsom Marianne Andersson gav exempel på.

Anf. 12 MARIANNE ANDERSSON (c):

Fru talman! Jag är väldigt för detta med investeringar och näringslivets deltagande i utvecklingen. Det är vi helt överens om. Jag tycker att det är väldigt bra. Men det finns också den andra sidan som handlar om exploatering och de här intressena. De blir så stora och starka att man medverkar i ett smutsigt politiskt spel. Där måste vi, som har någorlunda rena händer i det avseendet i alla fall, ställa oerhört stora krav. Vi bör påpeka för Frankrike hur de agerar i ett sådant här land. Det går väldigt lite bistånd till just Kongo-Brazzaville med tanke på vad de har genomlidit.

Men det finns många som jobbar väldigt bra. Vi i Sverige har ju stött landet, bl.a. efter den resa som vi gjorde för två år sedan då en delegation var där. Det är väldigt bra, men det måste bli en demokrati och ett verkligt styre så att pengarna inte går vid sidan om. Inkomsterna från oljan går ju inte till folket. Inkomsterna av skogsskövlingen i Malaysia går inte heller till folket. Det finns många sådana saker. Det är viktigt att ställa krav på ledarna i Afrika. Det håller jag verkligen med om, men det ska också ställas krav på i-länderna som betar sig på det här sättet.

Anf. 13 Statsrådet JAN O KARLSSON (s):

Fru talman! Jag tror att vi gör precis samma bedömning av detta. När det gäller demokratins betydelse vill jag bara hänvisa till de meningsutbyten som herr Biörsmark och jag har haft tidigare i den frågan, och även vi har haft sådana. Vi måste också kraftig markera kravet på demokrati i vår fortsatta utvecklingspolitik som en avgörande förutsättning för att en utveckling över huvud taget ska komma till stånd.

Sedan vill jag gärna uppmärksamma generalsekreterarens initiativ om Global Compact, dvs. om samverkan mellan staterna och näringslivet. Vi i regeringen har försökt att följa upp det med vårt initiativ om globalt ansvar som har fått en väldigt uppslutning från det svenska näringslivet.

Vi ska vara klara över att den här typen av korruption och förstörelse av ett land kräver två aktörer: någon i landet men också någon som kommer utifrån. Det är också väldigt viktigt att understryka inte bara ländernas utan också näringslivets roll i utvecklingen. Vi välkomnar i högsta grad generalsekreterarens initiativ och har försökt följa upp det på det nationella planet i samverkan med vårt näringsliv.

Anf. 14 JONAS RINGQVIST (v):

Fru talman! Ett omfattande bistånd och andra ökade insatser för finansiering av utveckling som diskuterades i Monterrey är självklart av

vikt. Sverige har också under de senaste åren ökat biståndsbudgeten, men långt ifrån tillräckligt.

Vi i Sverige och andra i-länder använder i dag långt över vår rättvisa andel av jordens naturresurser, av det som kan kallas vårt rättvisa miljöutrymme. Vår ekonomiska tillväxt bygger delvis på att vi har kunnat konsumera så mycket av naturresurser från länderna i syd och på att vi har lagt beslag på de globala allmänningarna. Hela världen fungerar och har länge fungerat som en resursbas för de omkring 25 i dag industrialiserade länderna.

Man kan säga att det här leder till att vi sakta men säkert har arbetat upp och fortsätter att arbeta upp vad som kan kallas en ekologisk skuld. Det är en skuld till människor i andra delar av världen och till kommande generationer för alla de naturresurser som vi i praktiken har bestulit dem på genom vår överkonsumtion i dag och historiskt. Att vi ökar våra biståndssatsningar ändrar inte detta grundläggande strukturella problem.

Miljörörelsen kräver inför Johannesburgsmötet att i-länderna ska erkänna sin ekologiska skuld. Begreppet "ekologisk skuld" finns efter påtryckningar från oss i Vänsterpartiet också med i den naturvårdsskrivelse som regeringen lade fram för ett par veckor sedan. Där framhålls att vårt materiella välstånd grundar sig på en delvis orättfärdig världsordning och att vi med vårt sätt att leva kan sägas ha en ekologisk skuld till många u-länder.

Jag vill fråga biståndsministern om Sverige har tagit upp frågan om ekologisk skuld i arbetet inför Monterrey. Det är onekligen en angelägenhet som har en stark koppling till frågan om finansiering och utveckling.

Anf. 15 Statsrådet JAN O KARLSSON (s):

Fru talman! De här frågeställningarna har jag i min rapport om Monterrey försökt hålla fram inför nästa stora internationella manifestation, nämligen den stora konferensen om uthållighet i Johannesburg. I Monterreydokumentet finns, även om begreppet "ekologisk skuld" inte ingår, flera tankegångar som är besläktade med detta.

Jag tror att vad som framför allt framstår som viktigt för Sverige och för oss är två saker. Det gäller först att möjliggöra en konsensus mellan den rika och den fattiga världen om en hållbar utveckling, så att inte den fattiga världen nu uppfattar att vi, de rika i nord, plötsligt ålägger den fattiga världen en restriktion i dess utveckling och tolkar hela hållbarhetsbegreppet som riktat mot dess ambitioner att förbättra sina levnadsvillkor.

Det andra, som framför allt statsrådet Sommestad har arbetat väldigt mycket med under sina förberedelser för Johannesburgsmötet, handlar om produktions- och konsumtionsmönster, som är underliggande omständigheter som måste förändras för att utvecklingen ska kunna länkas i sådana banor att vi kan förena hållbarhet med en rättvis fördelning både av de grundläggande resurserna och av konsumtionsförmågan.

Det är just arbetet på förändrade produktions- och konsumtionsmönster som de svenska ansträngningarna har inriktat sig på i förberedelserna inför Johannesburgsmötet, och jag tror att vi åtminstone till en del ansluter till de tankegångar som den föregående talaren förde fram.

Prot. 2001/02:89

3 april

*Information från
regeringen*

Anf. 16 JONAS RINGQVIST (v):

Fru talman! Jag hoppas att Sverige verkligen på allvar lyfter fram frågorna om produktions- och konsumtionsmönster eftersom de representerar ett misslyckande från Riomötet. Vi har inte kommit framåt i dessa frågor. Jag hoppas att regeringen driver frågan om ekologisk skuld.

Vi kan konstatera att en svensk använder 12 gånger så mycket energi som en genomsnittlig indier och 24 gånger så mycket textilier som en genomsnittlig tanzanier. Det är siffror som förskräcker. Vi använder mer jordbruksmark än människor i u-länder, släpper ut mer koldioxid osv. Detta beror nästan helt på att jordens resurser fördelas utifrån marknadens logik, där de som redan har alltid har de bästa förutsättningarna att skaffa sig mer.

Mer bistånd, mer handel eller mer ekonomisk globalisering förändrar inte detta. Tvärtom kan det i värsta fall öka på exploateringen såsom Marianne Andersson lyfter fram i sitt exempel. Det är därför av stor betydelse om i-länderna verkligen kan erkänna sin ekologiska skuld och ta tag i produktions- och konsumtionsmönster. Jag hoppas och förutsätter att regeringen driver de frågorna hårt inför Johannesburgsmötet.

Anf. 17 Statsrådet JAN O KARLSSON (s):

Fru talman! Produktions- och konsumtionsmönster är en av de huvudfrågor som vi har tagit upp inför Johannesburgsmötet. Jag tror dessutom inte att man ska underskatta handelns betydelse. Man kan se den handel som i dag bedrivs som ett utflöde av de maktförhållanden som råder mellan nord och syd, där syd nästan alltid diskrimineras på ett eller annat sätt i handelsutbytet.

Jag får erinra om vår svenska historiska erfarenhet. Vi hade i början av 1900-talet en utlandsskuld som var vida större än bruttonationalprodukten, men genom att vår handel inte begränsades utan vi kunde exportera av de överskott som vi då faktiskt började generera i vårt jordbruk fick vi möjlighet att inom loppet av några få år göra oss i stort sett skuldfria.

Man ska alltså inte bortse från vad ett förbättrat maktförhållande kan innebära för handeln och för en rättvis fördelning. Detta undanskymmer dock inte på något sätt att en avgörande betydelse måste fästas vid förändrade produktions- och konsumtionsmönster i enlighet med de siffror som den föregående talaren nämnde om den oerhört orättvisa fördelningen i tillgängligheten av resurser för olika delar av mänskligheten.

Anf. 18 MARIANNE SAMUELSSON (mp):

Fru talman! Det är ju glädjande att ministern ser lite av optimism efter mötet i Monterrey. Vi som har följt det hemifrån känner väl tyvärr inte så särskilt stor optimism om att man nådde resultat som skulle kunna innebära att målet en halvering av fattigdomen kan uppnås till 2015.

Jag vill återkomma till vattenfrågorna, som jag tycker är ganska avgörande för det framtida livet på vår jord. Såvitt jag förstått hölls det ett särskilt möte där bl.a. vattenfrågan kom in som en viktig del.

Frågan är vilket uppdrag den kommission som ska tillsättas ska ha. Kommer kommissionen att arbeta för att vatten ska vara en global nytighet i den bemärkelsen att också fattiga människor ska ha råd att an-

vända sitt vatten, eller kommer WTO-regler och annat att lägga hinder i vägen för ägandefrågorna?

Prot. 2001/02:89
3 april

*Information från
regeringen*

Anf. 19 Statsrådet JAN O KARLSSON (s):

Fru talman! Vad beträffar hur Monterreykonferensen kommer att uppfattas här hemma har jag full förståelse för att det kan uppstå skilda tolkningar. Det faller mig naturligtvis inte in att från denna talarstol yttra ett ord av tvivel på de svenska massmediernas utomordentliga kompetens, men när jag har sagt detta tvingas jag konstatera att det sätt på vilket den här konferensen speglades enligt min mening inte gav särskilt god hjälp till en rimlig tolkning av de uppnådda resultaten. Det skrevs och talades, med förlov sagt, väldigt lite om denna konferens i våra medier, vilket jag beklagar.

När det sedan gäller fortsättningen av arbetet med de globala nyttigheterna var vi väldigt besvikna över att vi inte fick med detta i Monterreydokumentet. Vi ansåg att det var en utomordentligt viktig fråga, och vi tyckte att vi hade en mycket bra dokumentation genom Globkom. I den akademiska världen har detta varit en allmänt känd företeelse, som har diskuterats. Nobelpristagaren Stiglitz har tillsammans med George Soros t.o.m. lagt fram finansieringsförslag till hur man ska skydda och investera i globala nyttigheter.

Vi kommer i kommissionen till att börja med att göra sådana definitioner att vårt arbete inte flyter ut i något allmänt och tekniskt, så att vi inte kan agera. Vi ska också diskutera hur man ska organisera skyddet av investeringarna i globala nyttigheter och hur de ska finansieras.

Det är klart att eftersom vi valde vattnet som tema för vårt inlägg i sideevenemanget är det naturligt för oss att skötseln och värdet av tillgång på vatten kommer att vara en av våra huvudfrågor. Vi räknar med att det första sammanträdet i denna kommission kommer att äga rum i Johannesburg i samband med uthållighetskonferensen.

Anf. 20 MARIANNE SAMUELSSON (mp):

Fru talman! Jag noterar att ministern inte berör det jag ser som kärnpunkten i vattenfrågan, nämligen ägandefrågan och WTO-reglerna. Jag kan också förstå att frågorna om de globala nyttigheterna krockar till sitt innehåll med nuvarande WTO-regler. Eftersom WTO var en av parterna i konferensen kan jag förstå att det fanns starka krafter som inte ville ha upp de här frågorna på konferensen. Det är bra att Sverige ändå har drivit på när det gäller de här frågorna, men jag vill veta konkret: Hur står Sverige i förhållande till vattenfrågorna, ägandefrågorna och WTO:s regelsystem?

Anf. 21 Statsrådet JAN O KARLSSON (s):

Fru talman! Det måste trots allt vara en smula mycket begärt att jag nu, när vi nu har kommit dit vi har, nämligen att vi ska inleda detta arbete, skulle vara färdig att redogöra för arbetets resultat. Det kan inte anses vara senfärdigt om jag får något reservera mig för att vi kanske först kan få arbeta igenom denna materia, åtminstone få ha ett första sammanträde i kommissionen, innan jag talar om var vi står i denna viktiga fråga.

Jag tycker att det är ett nog så anmärkningsvärt resultat att vi har lyckats svänga en hel internationell konferens, där vi över huvud taget inte fick något erkännande av själva problemet, till att detta har blivit en av de frågor som i slutskedet angavs som ett huvudämne. Sedan kanske vi något får avvakta resultatet av arbetet i kommissionen innan jag redogör för resultatet.

Anf. 22 MURAD ARTIN (v):

Fru talman! Jag vill också tacka bistandsministern för informationen.

Vad jag har förstått hade Frankrike och Tyskland ett förslag om upprättande av ett globalt ekonomiskt och socialt säkerhetsråd. Man hade också föreslagit skatt på valutatransaktioner. Det förslaget stöddes vad jag har förstått också av G77-länderna. Man pratade också om att man är i behov av nya organisationer och att finansiering borde ske också genom skuldavskrivningar, minskade militära utgifter och skatt på spekulativa finansiella transaktioner.

Då undrar jag om Sverige har ställt sig bakom ett sådant här förslag och vad som har hänt med det förslag som kom från Frankrike och Tyskland.

Jag har också en annan fråga som är kopplad till detta med minskade militära utgifter. Vi vet att de rika ländernas vapenindustri jobbar på högvarv nu. Man ökar dels produktionen och dels exporten till dessa länder. Finns det någon koppling där? Har man över huvud taget diskuterat det ansvar som den rika världen har gentemot de fattiga länderna och deras militära utgifter?

Anf. 23 Statsrådet JAN O KARLSSON (s):

Fru talman! Jag ska börja med att bekräfta att president Chirac i sitt anförande just tog upp frågan om ett ekonomiskt säkerhetsråd. Vi har varit mycket positiva till detta: Upphovsmannen till detta förslag heter Ingvar Carlsson. Men jag ska erkänna att vi inte hade bedömt att den här frågan skulle få ett så omfattande stöd. Jag kanske borde ha nämnt detta i mitt inledningsanförande. Vi ser det som oerhört glädjande att två av EU:s mest betydande medlemmar tar upp detta. Den som förde fram det från tysk sida var min kollega, bistandsministern Heidemarie Wiecek-Zeul, och hon förde fram det som ett personligt förslag. Det var alltså inte knutet till den tyska regeringen. Men att Frankrikes president lade fram det är ju nog så anmärkningsvärt. Vi hoppas att han ska föra det vidare till det G8-möte som äger rum i sommar. Det är självklart att med den signalen kommer vi att göra vårt yttersta för att vidareutveckla detta.

När det gäller sambandet mellan rustningarna och utvecklingen vill jag bara nämna en sak. Jag har själv vid flera tillfällen, som Murad Artin säkert har uppmärksammat, tagit upp precis denna fråga som särskilt viktig i utvecklingsförloppet. EU:s beslut om att minska tullarna eller ta bort dem från de fattigaste länderna gäller *everything but arms*, dvs. det gäller all produktion utom vapen och ammunition. Det är en markering från EU:s sida om hur man vill att det här arbetet ska bedrivas. Jag räknar med att Sverige på ett eller annat sätt kommer att ta konkreta initiativ till att uppmärksamma rustningsfrågorna vid uthållighetskonferensen i Johannesburg.

Anf. 24 MURAD ARTIN (v):

Fru talman! Jag ser också i de senaste rapporterna som jag har fått om vapenindustrin att krigsmaterielexporten har ökat till vissa diktatoriska länder, och de flesta av de här länderna är fattiga länder. Jag menar att det är oerhört viktigt att Sverige driver på utifrån ett moraliskt perspektiv. Å ena sidan betalar vissa rika länder bistånd, å andra sidan exporterar man vapen till dessa länder. Därför tycker jag att det är viktigt att Sverige driver på den här frågan om utrustning och hur det moraliskt rimmar med biståndet.

Prot. 2001/02:89

3 april

*Information från
regeringen*

Anf. 25 Statsrådet JAN O KARLSSON (s):

Fru talman! Som anhängare av ett starkt svenskt försvar måste jag till att börja med erkänna att jag har vissa moraliska restriktioner. Jag tycker att andra länder bör ha samma rätt till försvar som vi.

Jag vill samtidigt gärna hålla med Artin om att det är oerhört betydelsefullt att vi får till stånd en förändring av de här förhållandena. Det är säkerligen så att handeln med vapen är en av de mest destabiliserande och utvecklingsfientliga delarna i den afrikanska utvecklingen. Allt som kan göras för att åstadkomma en förbättring av detta måste ske.

Exakt i vilken form som detta ska kunna ske vid nästa tillfälle, som är just den här konferensen, vill jag för dagen inte uttala mig om, men eftersom vi i den svenska regeringen har gjort väldigt tydliga uttalanden på den här punkten känner vi en förpliktelse att följa upp detta på bästa möjliga sätt.

Överläggningen var härmed avslutad.

4 § Anmälan om fördröjt svar på interpellation

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelse:

Interpellation 2001/02:334

Till riksdagen

Interpellation 2001/02:334 Yvonne Ruwaida (mp) om palestinska barn i fängelse

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 23 april 2002.

Skälet till dröjsmålet är utlandsresor.

Stockholm den 27 mars 2002

Utrikesdepartementet

Anna Lindh

5 § Anmälan om inkommen faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen, m.m.

Talmannen anmälde att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och överlämnats till utskott:
2001/02:FPM74 Hamndirektivet *KOM (2001) 35 och KOM (2002) 101* till trafikutskottet

6 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades
Proposition
2001/02:142 till finansutskottet

Förslag
2001/02:RR18 till skatteutskottet

Motioner
2001/02:Ju12 till justitieutskottet
2001/02:Ju11 till justitieutskottet
2001/02:MJ27 till miljö- och jordbruksutskottet
2001/02:L16–L27 till lagutskottet
2001/02:So46 till socialutskottet
2001/02:K85–K88 till konstitutionsutskottet
2001/02:Kr8 till kulturutskottet

7 § Förnyad bordläggning

Föredrogs och bordlades åter
Konstitutionsutskottets betänkanden 2001/02:KU14 och KU15
Finansutskottets betänkande 2001/02:FiU25
Försvarsutskottets betänkande 2001/02:FöU7
Socialutskottets betänkanden 2001/02:SoU15 och SoU10
Trafikutskottets betänkanden 2001/02:TU8 och TU9

8 § Bordläggning

Anmälades och bordlades
Propositioner
2001/02:154 Anpassning av skattereglerna för utomlands bosatta pensionärer i det reformerade pensionssystemet
2001/02:165 Skatteregler mot handel med skalbolag

Arbetsmarknadsutskottets betänkande
2001/02:AU4 Arbetsliv

9 § Anmälan om interpellation

Anmälades att följande interpellation framställts

den 3 april

2001/02:347 av *Marietta de Pourbaix-Lundin* (m) till försvarsminister
Björn von Sydow
Beredskapen vid oljekatastrofer i Östersjön

Interpellationen redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 9 april.

10 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmälades att följande frågor för skriftliga svar framställts

den 3 april

2001/02:982 av *Carina Hägg* (s) till justitieminister Thomas Bodström
Tvångsäktenskap och kusinäktenskap

2001/02:983 av *Lars Wegendal* (s) till statsrådet Mona Sahlin
Handläggningstider hos PTS vad gäller kommunala frekvenstillstånd

2001/02:984 av *Cristina Husmark Pehrsson* (m) till näringsminister
Björn Rosengren

Kommunal konkurrens

2001/02:985 av *Inger René* (m) till jordbruksminister Margareta Winberg

Livsmedelsdatabasen

2001/02:986 av *Sten Tolgfors* (m) till utbildningsminister Thomas Östros
Skolverket

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 9 april.

11 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmälades att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 3 april

2001/02:931 av *Maria Larsson* (kd) till jordbruksminister Margareta Winberg

Kvinnor på ledande befattning inom offentlig sektor

2001/02:959 av *Birgitta Sellén* (c) till näringsminister Björn Rosengren
Mitträcken och trafiksäkerheten

2001/02:961 av *Sven Bergström* (c) till statsrådet Mona Sahlin
Mobiltelefonföretagningen

2001/02:963 av *Lisbeth Staaf-Igelström* (s) till kulturminister Marita Ulvskog

Stödet till de regionala förenings- och folkrörelsearkiven

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 9 april.

12 § Kammaren åtskildes kl. 12.59.

Förhandlingarna leddes av talmannen.

Vid protokollet

LISBET HANSING ENGSTRÖM

/Monica Gustafson

1 § Ny riksdagsledamot, m.m.	1
2 § Meddelande om parentation	1
3 § Information från regeringen om konferensen för utvecklingsfinansiering i Monterrey	1
Anf. 1 Statsrådet JAN O KARLSSON (s)	1
Anf. 2 CARINA HÄGG (s)	5
Anf. 3 Statsrådet JAN O KARLSSON (s)	5
Anf. 4 CARINA HÄGG (s)	6
Anf. 5 Statsrådet JAN O KARLSSON (s)	6
Anf. 6 KARL-GÖRAN BIÖRSMARK (fp)	7
Anf. 7 Statsrådet JAN O KARLSSON (s)	7
Anf. 8 KARL-GÖRAN BIÖRSMARK (fp)	8
Anf. 9 Statsrådet JAN O KARLSSON (s)	8
Anf. 10 MARIANNE ANDERSSON (c)	9
Anf. 11 Statsrådet JAN O KARLSSON (s)	9
Anf. 12 MARIANNE ANDERSSON (c)	10
Anf. 13 Statsrådet JAN O KARLSSON (s)	10
Anf. 14 JONAS RINGQVIST (v)	10
Anf. 15 Statsrådet JAN O KARLSSON (s)	11
Anf. 16 JONAS RINGQVIST (v)	12
Anf. 17 Statsrådet JAN O KARLSSON (s)	12
Anf. 18 MARIANNE SAMUELSSON (mp)	12
Anf. 19 Statsrådet JAN O KARLSSON (s)	13
Anf. 20 MARIANNE SAMUELSSON (mp)	13
Anf. 21 Statsrådet JAN O KARLSSON (s)	13
Anf. 22 MURAD ARTIN (v)	14
Anf. 23 Statsrådet JAN O KARLSSON (s)	14
Anf. 24 MURAD ARTIN (v)	15
Anf. 25 Statsrådet JAN O KARLSSON (s)	15
4 § Anmälan om fördröjt svar på interpellation	15
5 § Anmälan om inkommen faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen, m.m.	16
6 § Hänvisning av ärenden till utskott	16
7 § Förnyad bordläggning	16
8 § Bordläggning	16
9 § Anmälan om interpellation	17
10 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	17
11 § Anmälan om skriftliga svar på frågor	18
12 § Kammaren åtskildes kl. 12.59	18

